

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 285

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 8. tel. 280
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 14. decembra 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Spopad na ustju Rio de la Plata

Dramatičen boj med nemško križarko „Admiral von Spee“ in tremi angleškimi križarkami ob urugvajski obali — Nemška križarka se je zbita, s 36 mrtvimi in 60 ranjenimi možmi zatekla v montevidsko luko

Spopad med štirimi križarkami

LONDON, 14. dec. Havas. »Press Assotiation« poroča, da je včeraj ob 6. uri zjutraj nastal boj med nemško križarko »Admiral von Spee« in tremi angleškimi križarkami. Angleško mornariško ministrstvo zanikuje, da bi bila pri tem spopadu potopljena angleška križarka »Achilles«. Resnica je nasprotna, da je bila nemška oklopna križarka »Admiral von Spee« pogodena z več streli, ko je skušala pobeg-oklopna križarka »Admiral von Spee« pogodena z več streli, ki niti pred zasledovalci. Poškodovana je bila v tem boju le križarka »Exether«, ki je morala ustaviti zasledovanje, ki sta ga nato nadaljevali križarki »Ajax« in »Achilles«.

Podrobnosti o dramatičnem spopadu

BUENOS AIRES, 14. dec. Havas. Anglijska križarka »Ajax« je bila napadena po nemški oklopni križarki »Admiral von Spee« v trenutku, ko je spremljala francoski prekoceanski veleparnik »Formosoc«. Angleška križarka je bila v trenutku napada ob ustju veletoka Rio de la Plata v Južni Ameriki. Nemška križarka je oborožena s topovi kalibra 11 palcev, do čim znaša kaliber topov angleških križark, ki so stopile z nemško križarko v boj, 6 do 8 palcev. Križarka »Admiral von Spee« je popolnoma enaka kot »Admiral Speer«, zato so tudi trdila prva poročila, da gre za to ladjo.

NEW YORK, 14. dec. Reuter. Dopisnik »New York Times« javlja iz Buenos Airesov poednost o vprečaršnji pomorski bitki: Nemška križarka »Admiral

Speer« je dospela v Montevideo močno poškodovana na gornjem delu krova. Angleške križarke so prvič zasledile nemško ladjo 200 milj vzhodno od rta Punta del Este. Bilo je to včeraj zjutraj, angleški topovi so takoj otvorili na »Admirala Speera« močan ogenj. Nemška križarka ima topove po 11 palcev. Angleški ladji »Aja« in »Achilles« po 6 palcev, »Ekse-ter« 8 palcev. Teško poškodovana nemška križarka se je na večer umaknila, angleške križarke so ji sledile. Dvajset milj pred Puntom del Este so Angleži znova dohiteli »Admirala Speer« in začeli nanj streljati. Ko je legla noč, je močan dim prekrival morje. Streljanje je ponevalo. »Admiral Spee« je izginil v južni smeri.

Beg v urugvajsko luko Montevideo

MONTEVIDEO, 14. decembra. Havas. Ker je izgledalo, da se bo nemška križarka »Admiral von Spee« na begu pred zasledujočimi jo angleškimi križarkami zatekla v Rio de la Plata, je urugvajska vlada odredila, da odplujeta na kraj splova ena križarka in ena torpedovka, da zavarujeta nevtralnost Urugvaja. V njunem spremstvu se je nemška križarka tudi zatekla v montevidsko luko.

MONTEVIDEO, 14. decembra. Havas. Nemška križarka »Admiral von

Spee«, ki so jo preganjale tri angleške vojne ladje prav do tkašnje luke, ima 36 mrtvih in 60 ranjencev, katere so izkrcali takoj po prihodu ladje v luko. — Ogronna množica ljudi je prisostvovala temu prizoru.

MONTEVIDEO, 14. decembra. Reuter. Pred urugvajskimi obalami je več angleških vojnih ladij, ki so preganjale in zasledovale nemško križarko »Admiral von Spee«.

MONTEVIDEO, 14. decembra. Havas. Nemška križarka »Admiral von Spee« je prispepla sinoči ob 23.30 v Montevideo in se usidrala v oddaljenosti enega kilometra od pristanišča. Kmalu nato sta prispepli za njo angleški križarki »Ajax« in »Achilles« ter se usidrali dalje zunaj.

Sovražnosti se mora o prihodnje leto končati

LONDON, 14. decembra. Exchange Telegraph. Po pisanju sodelovalca »Daily Herald« sloni ves nemški načrt na postavki, da se morajo prihodnje leto brezpogojno dokončati vse sovražnosti. O tem, kako bo ta cilj dosežen, z odločilnim vojaškim uspehom ali z diplomatskimi sredstvi, pa ni enotnosti naziranja. Gotovo je samo to, da je Nemčija trdno odločena vreči vse na eno samo karto in je zato pripravljena uporabiti vse svoje rezerve.

JAPONCI ZA SPORAZUM Z AMERIKO
TOKIO, 14. dec. Domei. Jakahiro Suma, glasnik zunanjega japonskega ministrstva, je izrazil pripravljenost japonske vlade, da poravna vsa nesoglasja z Ameriko še pred 26. januarjem, ko poteče japonsko-ameriška trgovinska pogodba. Toda Japonska ne bo čakala naslednjega ameriškega migljaja »kot neveden fant«, ki čaka, da mu ponudiš cukrček«. Trgovina z Rusijo ne more nadomestiti trgovine z Ameriko, je dejal Jakahiro Suma.

NEZNANA LETALA NAD TANGERJEM
TANGER, 14. dec. Štirje trimortorniki neznane narodnosti so se pojavili včeraj nad Tangerjem. Nekaj minut prej so krožili nad Gibraltarjem.

Finska osrednja fronta ogrožena

HELSINKI, 14. decembra. Exchange Telegraph. Finsko uradno poročilo pravi, da se finske čete uspešno upirajo na Karelijski ožini in na skrajnem severu, do čim so morale na osrednji fronti severno od Ladoškega jezera zapustiti nekatere postojanke in se umakniti na nove, utrjene položaje. Sovjetsko prodiranje pa je bilo tudi na tem odseku sinoči ustavljeno.

MOSKVA, 14. dec. Tass. Sovjetska vojska je prodrla 65 km globoko na osrednji fronti. Namen te ofenzive je prerezati finsko državo na dva dela in sicer tam, kjer je najožja — 135 km. Sovjetski komunikacije pravi, da rdeča vojska severno od Ladoškega jezera močno pritiska na severno obrežje jezera in prodira proti ozadju Mannerheimove črte, ki brani Karelijsko ožino.

MOSKVA, 14. dec. Reuter. V komunikaciji, ki ga je izdalo leningrajsko poveljstvo javljajo, da so sovjetske čete v smeri Ukte napredovale 105 km na finsko ozemlje. Na fronti pri Petrozavodsku so sovjetske čete zavzele železniško postajo Kitela, na progi v Pitkarant pa Serdobol.

MOSKVA, 14. dec. Havas. Sovjetski komentar k vojnim operacijam pravi, da je oddelek, ki je prodril pri Ukti 105 km na finsko ozemlje, osvojil nadaljnjih 13 kilometrov zemlje. V primeru, da bi sovjetske čete napredovale v sedanjem ob-

segu, bodo v kratkem prispele do Ulaborga v Botniškem zalivu. Finska bi bila tako presekana na dvoje na najožjem kraju. Švedska in Norveška bi bili ločeni od južnega dela Finske, kamor ne bi bilo več mogoče pošiljati potreben material za vojno in prehrano. Kljub utrdbam na Alandskih otokih so sovjetske podmornice ustavile vsak dovoz po morju. Ko bo pritisnila zima, bo zaliv zaledenel. V planinskem predelu Finske je napredovanje sovjetskih čet zelo ožkočeno. Ob obali Ladoškega jezera so sovjetske čete zavzele Kitel in se bližajo utrjenemu pasu, ki brani pristop k mestom Sortamali in Janisvari. To je edina točka, kjer je mogoče prodreti Mannerheimovo utrbeno črto. Severno odtod so sovjetske čete zašle v pokrajino polno jezer, kjer je nadaljnji razvoj operacij otežkočen. Tu je zadnja postojanka finske obrambe.

MOSKVA, 14. dec. Havas. List »Krasnaja Karelja« poudarja težave, na katere je naletel ruski pohod na Finsko in pravi med drugim: Ze deset dni predirajo oddelki rdeče vojske čedalje bolj v notranjost dežele pod neverjetno težkimi geografskimi in klimatičnimi pogoji, zadevajoč na vsak korak na zasede, jame, barikade in druge ovire, posejane od sovražnika.

Svedska ostane nevtralna

STOCKHOLM, 14. dec. Ass. Press. Nova švedska vlada, katere namen je strogo varovati švedsko nevtralnost, je imela prvo sejo v prisotnosti kralja Gustava V. Nova vlada, ki ji je predsednik Albin Hansson in zunanji minister 53-letni diplomat Christian de Günther, je takoj ob nastopu izrazila globoke svoje simpatije do Finske, vendar je poudarila da je njena naloga varovati švedsko nevtralnost.

STOCKHOLM, 14. dec. Havas. V svojem govoru, ki ga je zvečer imel preko radia, je novi predsednik švedske vlade dejal, da izprememba vlade ne po-

meni tudi novo zunanjo politiko države. Med njim in bivšim zunanjim ministrom Sandlerjem, ki je podal ostavko, ni nasprotij. Cilj Sandlerja je bil, pojačati sodelovanje severnih držav. Politika nove vlade glede Alandskih otokov se vodi v sporazumu med Hansonom in Sandlerjem. Kasnejši dogodki so sicer pokazali potrebo izpremeniti stališče glede tega važnega otočja, zato je moral Sandler odstopiti.

ANGLESKA LETALA PA FINSKO
LONDON, 14. dec. Včeraj je angleški parlament odobril pošiljanje angleških letal na Finsko.

Nevarnost popolnega preloma s Sovjetsko unijo

Danes odloča plenum sveta Zveze narodov o resoluciji odbora trinajstoričice — Ali naj-ostrejši sklepi proti Sovjetski uniji, ali pa dokončni polom Zveze narodov

ZENEVA, 14. decembra. Sovjetski odgovor na predlog o premirju in obnovitvi pogajanj s Finsko je dobil včeraj v razpravo odbor trinajstoričice sveta Zveze narodov. Odbor je imel dolgo posvetovanje in je naposled sklenil, da se razglašča Sovjetska unija kot napadalka in se njen napad na Finsko obsodi. Sovjetska unija je prekršila s tem določila pakta Zveze narodov in se je tako dejansko sama izključila iz te ustanove. Vse v Zvezi narodov včlanjene države se zaradi tega pozivajo, da podprejo Finsko po vseh svojih močeh v njenem odporu proti napadalcu. Plenum sveta Zveze narodov se sestane danes, da vzame v pretres sklep odbora trinajstoričice in ga potrdi ali ovrže. Kakor izgleda, še ni popolnega soglasja v naziranju. Pojavljajo se še vedno glasovi za večjo umerjenost toda tudi oni, ki zagovarjajo naj-

radikalnejše stališče, ne mirujejo. Južnoameriške republike, ki so se priključile predlogu Argentine za izključitev Sovjetske unije iz Zveze narodov, izjavljajo, da bodo v primeru ako njihov predlog ne bo usvojen, kolektivno izstopile iz ženevske ustanove. Na drugi strani pa groze v Moskvi za primer izključitve s prekinitvijo diplomatskih odnošajev z Anglijo in Francijo in popolno naslonitev na Nemčijo.

NEW YORK, 14. decembra. Havas. Predsednik republike Haiti je izjavil, da bo njegova dežela stala na strani Argentine in Urugvaya in da se bo po tem nadalje ravnala v primeru, ako sovjetska Rusija ne bo izključena iz Zveze narodov.

ZENEVA, 14. decembra. Reuter. Resolucija, ki jo je sprejel včeraj odbor trinajstoričice, in ki bo sprejeta danes v ple-

numu sveta Zveze narodov, obsoja napad Sovjetske unije na Finsko na podlagi dejstva, da ni spoštovala političnega sporazuma s Finsko in je prekršila tako nenapadalni pakt kakor tudi določilo člena 12. pakta Zveze narodov. Prav tako je Sovjetska unija neupravičeno odgovorila sporazumu o nenapadanju, sklenjen leta 1932, ker poteče njegova veljavnost šele leta 1945. Govorec o odklonilnem stališču sovjetske vlade nasproti predlogu za ustavitev sovražnosti in nadaljevanje pogajanj v okvirju ženevske ustanove, ugotavlja resolucija odbora trinajstoričice: Zaradi tega se je Sovjetska unija pregrešila proti svoji temeljni dolžnosti nasproti Zvezi narodov. To svojo odklonilno stališče je skušala opravičiti z zvezami, katere je navezala s fiktivno vlado v Teriokiju, katere finski narod nikoli ni priznal po svoji svobodni volji.

Maribor, 14. decembra.

Poglavitna in velevažna naloga v korist naroda in domovine, ki so jo prevzeli znanstveniki naše mlade univerze, je bila prikazati slovensko samoniklost v vseh panogah vede v pravi luči. Mnogo se je v tej smeri že storilo, nemalo bo takšnih naporov tudi v bodoče, kajti o dejanskem stanju naše zemlje in o razmerah življenja na njej krožijo po svetu še vedno vse prej kakor realni prikazi.

Človek bi sodil, da je z vstajanjem Jugoslavije nastala v znanstvenih krogih tujine pravičnejša sodba o problemih v okviru naše zemlje. Toda, ni povsod tako! Dobro premišljena poplava literature, ki je pred vojno prihajala k nam in namenoma prikrivala dejansko sliko slovenskega življa, je po prevratu za nekaj časa zamrla. V zadnjih letih se pa spet oglašajo razni rasni politiki in geografski teoretiki, ki hočejo z neprikritimi nameni prikazati obraz naše zemlje drugače kakršni je v resnici.

Med tovrstna dela spada tudi v zbirki »Weltgeschichte« v Lipskem izšla knjiga Walterja Schneefussa: »Nemštvo v jugovzhodni Evropi«. Čitajoč v tej knjigi poglavja o Nemcih v Jugoslaviji, dobi človek vtis, kakor da so naši Nemci grdo preganjani. V posebnem odstavku navaja avtor, kaj vse so Nemci na bivšem Spodnjem Štajerskem s poslovenjenjem šol, raznih ustanov, društev in domov izgubili, ter pravi: »Za vse to pa ne pada krivica na dobri in plemeniti slovenski narod, temveč na vodečo slovensko inteligenco, ki sovraži Nemce, pa naj bo to liberalna ali klerikalna.«

Ne bomo polemizirali s tendenčnimi nazori avtorja, ki bi zaman iskal pri nas preudarnega Nemca, da bi mu verjel, da biva v Jugoslaviji 700.000 njegovih rojakov. Uradna statistika, ko se je vsak svobodno lahko izrazil o svoji narodni pripadnosti, je našela pri nas 1931. leta 482.348 Nemcev. Pisec naj ne pozablja, da je v Sloveniji med 1.200.000 Slovenci komaj 25.000 Nemcev, za katere ni mogoče zahtevati iste prvenstvene privilegije, kakor so jih uživali kot vladajoči narod v raji Avstriji. Takšno ignoriranje razpada Avstrije in stvarjanje nacionalne Jugoslavije na temelju svobodne samoopredelitve Slovencev, Hrvatov in Srbov decembra 1918 bi pomenilo vendar zanikanje vsakršnih pravic slovenskega naroda, vladati samemu sebi na svobodnih tleh.

Poglavje zase je Schneefussovo razpravljanje o Nemcih v Vojvodini. Potem ko je Srbe orisal kot begunce, ki so kolonizirali plodno zemljo, navaja, da so vojvodinski Nemci prešli s srbsko proklamacijo v okvir Jugoslavije. »Nemci so občutili jugoslovansko okupacijo kot olajšanje z ozirom na dejstvo, da je takrat zavladal na Madžarskem komunizem.« Schneefuß kritizira nemške manjšinske šole in trdi, da poučujejo na njih le srbski učitelji, dočim so nemški učitelji premeščeni drugam. Po uradnih podatkih je pa bilo lani na nemških manjšinskih šolah 724 učiteljev, od teh 507 nemških. Na široko razpravlja pisec o organizacijskem delu Nemcev v Slavoniji, na kraju pa ugotavlja, da je prirodni prirastek naših Nemcev mnogo premanjen.

Tu je Schneefuß zadel v živo. Taista skrb je namreč težila že mnoge geopolitike, ki so ugotovili pojemanje nemškega življa v Jugoslaviji. Naj navedemo samo delo nemškega geografa Johanna Wüschteja o propadanju nemškega življa v Vojvodini, kjer bivajo v najboljših življenjskih okoliščinah. Pisec navaja, da znaša rodnost na 1000 žensk v starosti od 15 do 50 let pri vojvodinskih Srbih 100,7, pri Madžarih 92,0, pri Nemcih le 83,8 rojstev. V rodovni Vojvodini pojezna sicer plodovitost tudi pri Srbih, vendar so po majhnem prirodnem prirastku najbolj prizadeti Nemci, katerih število se je, po Wüschtejevi statistiki namreč, po l. 1921. zmanjšalo od 505.790 do leta 1931. na 499.936. Vojvodinski Nemci so nazadovali tako relativno kot absolutno. Delež Jugoslovancev je v Vojvodini narasel na 40,81%, skupno z drugimi Slovani na 46,34%. Delež vojvodinskih Madžarov znaša 26,64, Nemcev le 21,79%. Slovanski element je krepko narasel tudi v vseh vojvodinskih mestih. Od skupnega števila Nemcev odpade na mestno prebivalstvo Vojvodine 17,62%

Žrtve pomorske vojne in nesreč

STOCKHOLM, 14. dec. Reuter. Danes je v nevarnem kanalu Falsterbo nalete-la švedska petrolejska ladja »Algol« na mino in se potopila. Šest članov posadke je bilo poškodovanih. Švedske ladje za zbiranje min čistijo kanal od razstreliva. Prekop so medtem zaprli za vsak promet.

OSLO, 14. dec. Reuter. Po uradnem sporočilu je sedem članov potopljenega ladje »Detfort« rešenih. Štiri izmed njih je sprejel tovorni parnik »Friede«, ki je plul ob nesreči v bližini. Posadka te ladje je opazila podmornico, ki je potopila »Friede«. Dva norveška pilota, ki sta bila na krovu »Detfort«, sta utonila.

LONDON, 14. dec. Havas. Mornariško ministrstvo sporoča, da je podmornica, ki je te dni opazila nemški veleparnik »Bremen«, na Severnem morju torpedirala neko nemško podmornico in križar-ko.

LONDON, 14. dec. Reuter. V komuni-

keju, ki ga je danes izdala britska admiraliteta, se javlja, da so vse vesti o potopitvi hitre 7030-tonske križarke »Achilles« brez podlage.

STOCKHOLM, 14. dec. Havas. Na neki švedski bojni ladji je več mornarjev skušalo dvigniti na palubo neki težki predmet, ki je plaval na površini morja. Pri tem pa je nastala eksplozija, ki je 4 mornarje ubila, 13 pa jih ranila, od teh tri zelo težko. Materialne škode pa ni bilo.

TOKIO, 14. dec. DNB. Sovjetski potniški parnik »Indigirka« z 2400 reg. tonami je severno od Hokaida nasedel na pečino. Na ladji je bilo okoli 1000 potnikov in 36 moških posadke. Doslej je bilo rešenih samo 30 ljudi, mrtvih jih je pa bilo najdenih že 87. Japonska vlada je takoj odposlala na pomoč svoje ladje, reševanje samo pa zelo otežuje velik vihar.

Moskva pripravlja nove napade

RIM, 14. decembra. Stefani. Dopisnik dnevnika »Gazetta del Popolo« poroča iz Ženove, da so vesti moskovske radiofonске odajnice o dozdevnih nemirih v Romuniji in na Švedskem najboljši dokaz, da se sovjetska vlada pripravlja na nove agresivne načrte. Dalje navaja pisanje nekega švicarskega lista, ki je opozarjajoč na nevarnost sovjetskega

napredovanja v Evropo napisal: »Moskvo je v Španiji premagala Italija in tega se tudi zaveda, zato pa zamorejo zavzeti uspešno stališče odpora proti Sovjetski uniji samo Italija, Japonska in Zedinjene države Severne Amerike. Šele kadar bodo te velesile zavzele jasno stališče, se bo pričel sedanji politični položaj jasnitl.«

Sovjetsko-nemška pogajanja

BERLIN, 14. decembra. DNB. Sinoči je odpotovala v Moskvo sovjetska gospodarska delegacija, ki se je pod vodstvom ljudskega komisarja Tevosjana in topniškega generala Savčenka mudila več tednov v Berlinu. Sovjetska delegacija je prišla v Berlin, da stopi v stik s predstavniki posameznih področij nem-

ške industrije ter da si ogleda več nemških industrijskih podjetij, za katere se Sovjetska unija zanima z ozirom na svoje potrebe. Te dni se bodo v Moskvi nadaljevala in končala pogajanja o bodočem razvoju nemško-sovjetskega gospodarskega prometa.

„Francoski položaji demaskirani“

CURIH, 14. decembra. Agex. Berlinski »Der Adler«, ki ga izdaja nemško letalsko ministrstvo je izdal posebno izdajo z naslovom »Francoski položaji demaskirani«. Objavljenih je tudi mnogo fotografskih posnetkov, ki so jih napravili nemški letalci nad najvažnejšimi francoskimi prometnimi križišči, letališči, protiletalskimi baterijami in drugimi važnimi postojankami. Posebna slika čez celo stran kaže francosko industrijo krožja Schneider, ki je skrita v gozdovih. Največ slik pa prikazuje položaje Maginotove črte.

Uspehi kitajske vojske

ČUKING, 14. dec. Ass. Pres. Kakor poročajo iz dobro informiranih krogov, je včeraj kitajska armada s svojo veliko protiofenzivo v provincah jugozahodni Šansi, severni Hunan in severni Kiangsi povzročila težke izgube japonski vojski. Japonce je ofenziva, ki je niso pričakovali, presenetila.

BOJI NA ZAHODNI FRONTI

PARIZ, 14. dec. Havas. Po težkem artilerijskem ognju so napadi ogledni oddelki, ki so pustili na bojišču mnogo mrtvih. Francozi so, kakor pravi francosko vojno poročilo, odbili vse napade. Zaradi neugodnega vremena ni bilo letalskih spopadov.

ODPOKLIC ANGLESKIH LADIJ

ŠANGHAJ, 14. dec. Anglija je odpoklicala iz kitajskih voda še tri svoje topničarke, ker jih potrebuje drugod.

njihovih ljudi. Wüschte je mnenja, da bosta industrializacija in beg z dežele v mesto Nemce še bolj reducirala.

Ugotovitve nemških strokovnjakov o pojemanju njih rasnih pripadnikov v Jugoslaviji so tem značilnejše, če jih presodimo skozi prizmo Schneefussovih trditev. Kajti vprav vojvodinski Nemci imajo najmanj razloga, da bi želeli povratek starih razmer pod Avstro-Ogrsko. Ni treba spominjati številnih izjav uglednih Nemcev in političnih vodij, v katerih so priznali širokogrudno politiko jugoslovanskih oblastev do nemške manj-

Domati zapiski

Konferenca pri predsedniku vlade

V vili predsednika vlade Cvetkovića v Beogradu je bila včeraj konferenca, ki so ji prisostvovali dr. Maček, ban dr. Šubašić in dr. Juraj Sutej.

Minister dr. Budisavljević na zboru SDS v Sarajevu

V nedeljo bo velika konferenca SDS v Sarajevu, na katero so pozvani vsi prvotni članke. Dr. Budisavljević bo odpotoval tja v soboto. Pripravljajo mu svečan sprejem. Iz Beograda bosta prišla dr. Gjermanović in Sava Selenić. Povabljeni so tudi predstavniki HSS in UO. Minister dr. Budisavljević bo po sarajevski konferenci obiskal tudi pristaše v Mostariju.

Odmev izjave dr. Mačka

Izjava dr. Mačka, ki jo je bil dal pred dnevi dopisniku »Pester Lloyd«, je našla tako v italijanskih kakor romunskih in madžarskih listih živahen odmev. »Pester Lloyd« prinaša poročilo svojega odličnega člana našega zunanega ministrstva, ki je dr. Mačkove misli skoro v celoti potrdil. Med drugim piše: »Za načrt jugoslovanske zunanje politike je zelo važna poglabitev naših odnosov z Madžarsko. Učvrščeno jugoslovansko-madžarsko prijateljstvo bi v veliki meri prispevalo k stvarjanju večje zajednice na jugovzhodu Evrope. Omogočilo bi novo prijateljstvo, ki veže obe sosedji z Italijo. Treba je okolnosti razbistriti, da bi se moglo pristopiti k delu. Samo sodelovanje malih in srednjih držav lahko gotovi mir in skupno gospodarsko akcijo. V sedanjem sporu bi morale biti naše države na jugovzhodu v istem položaju nevtralnosti, kakor so bile skandinav-ske med svetovno vojno. Dalekovidni državniki ne smejo pozabiti, da stoji za vsako vojno grozote socialne vojne, ki terjajo več žrtv kot politične.«

Zagrebski pomožni škof

Univ. docent dr. Josip Lah, ki se je rodil v Varaždinu, je imenovan za pomožnega škofa dr. Alojziju Stepinču.

Federalizem malih narodov

Ojačena z avtonomijo se Jugoslavija počuti v težkih decembrskih dneh zadovoljna in srečna. Večni primer srbskega čuda kaže, da federalizem res krepi male narode, ki obstajajo iz različnih edinic. Jugoslavija je država Srednje Evrope in s to fizionomijo ima posebne naloge. Hrvati, Slovenci in Srbi so v glavnem kmetski narod, ki jih preveva duh pravičnosti in nimajo ekspanzivnih ciljev. Jugoslavija, ki je močnejša kot kdajkoli prej, je trdno prepričana, da bo s pomočjo Previdnosti izpolnila svoje naloge kot čuvarica civilizacije na jugovzhodu Evrope, ugotavlja »Neue Zürcher Zeitung«.

Sporazum in demokracija

V naši državi ni demokracije brez sporazuma. Sporazum brez demokracije bi seveda propadel. Zato moramo storiti vse, da pride demokracija v naše vrste vsaj po sporazumu. Le ta bo lahko privedla sporazum ter ublažila težkoče, ki jih prinaša vsaka razmejitev, piše v »Neue pred« univ. prof. dr. Ilić.

Demanti klevet proti dr. Suteju

V sarajevski »Jugoslavenski pošti« izjavlja Dobrosav Jevdjević: »Te dni so bile iznešene neresnične vesti o zadržanju ministra dr. Suteja med svetovno vojno. Vse je običajna izmišljotina. Moja družina kakor tudi mnoge druge rodine preganjanih Srbov se spominjajo uslug dr. Suteja. Prav zato je tudi bil dr. Sutej odstranjen iz vrst preiskovalnih organov v sarajevskem atentatskem procesu.«

šine, ki je mnogo liberalnejša v primeri z usodo pod bivšo Ogrsko. Tudi niso zanikali, da je zedinjenje Jugoslovancev prineslo vojvodinskih Nemcem v Jugoslaviji dobo novega, svobodnejšega življenja.

Schneefuß je mnenja, da bi bilo treba pomanjkanje dece v Vojvodini nadomestiti s priseljivanjem plodnejših Nemcev iz Bosne, Slavonije in Hrvatske. Takšen predlog je pa brez večjega pomena, ker je število Nemcev v omenjenih krajih neznatno.

-ine.

Maribor

Zadružništvo v borbi proti draginji

Veliko protidraginjsko zborovanje Nabavljalne zadruge v Narodnem domu

Sinoči je bilo v veliki dvorani Narodnega doma, ki je bila popolnoma zasedena, zborovanje Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Mariboru. Sestanek je vodil predsednik g. Reher, ki je uvodoma orisal pomen protidraginjskih zborovanj v sedanji dobi. Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev ima včlanjene vse panoge državnih uslužbencev, samoupravnih nameščencev in upokojencev. Zato se smatra za pravično zastopnico njihovih interesov. Nabavljalna zadruga je poslala na odločujoča mesta obširno spomenico v zvezi z naredbo o pobijanju draginje, sinočni sestanek z družnikov pa je bil glasen manifest za takojšnje stroge ukrepe proti draginji in za zvišanje prejemkov državnih in samoupravnih uslužbencev, zasebnih nameščencev in upokojencev.

Sledil je izčrpen referat sodnika gosp. Juharta, ki je razčlenil vzroke današnje draginje. Državni in samoupravni uslužbenec sta nosilca državnopravne tvornosti. Zato je treba gledati na njune interese, ker tudi onadva gledata na interese države in naroda. Toda zavedajo se, da je rešitev samo v samopomoči, v zadružništvu.

Večina zadrugarjev je že preživela eno vojno, zato si druge ne žele. Kljub naši nevtralnosti so nas doletele vse posledice gospodarske vojne. Najvažnejše življenjske potrebe so se podražile, opaziti je beg denarja vtujino, kopičenje blaga, verižništvo in spekulacija. Govornik je nato povedal več drastičnih primerov spekulacije, ki jo je doživela Nabavljalna zadruga. Tako je n. pr. dobila iz nekega kraja večjo ponudbo za fižol. Takoj drugi dan je prišla brzojavka, v kateri je ponudnik sporočil, da je fižol že prodal. Nekaj dni pozneje je prišla iz istega kraja druga ponudba seveda za mnogo višjo ceno za isti fižol. Moka je tekoma 15 dni za 45 par dražja. Slično je bilo tudi pri drugih potrebščinah. Ker je zadruga namenjena socialno šibkejšim slojem, je bila prisiljena omejiti prodajo blaga, ker ni pravično, da bi dobil premožen zadržnik kar do več kg kave, dočim je revež ne more kupiti niti četrt kg. Značilno je tudi dejstvo, da je Nabavljalna zadruga regulator cen v Mariboru, za kar je navedel referent nekaj prav značilnih primerov, kako so trgovci znižali cene raznemu blagu, ker je imela zadruga tudi nižje cene. **Naloga zadrugarstva je boj proti kapitalizmu in njega izrodkom.** Zavedajoč se svoje socialne misije, je zadruga prvič v svojem poslovanju letos kupovala za svoje člane krompir, ki ga je tako težko dobiti. Nato je govornik orisal porast cen raznim živilom in podal statistično sliko draginje. Državni in samoupravni uslužbenec, zasebni nameščeneec, delavec in upokojenec se mora spričo sedanjih razmer zadožiti. Ne more plačati najemnine ali pa ostane dolžan pri trgovcu. Zato je država dolžna, da ukrene vse potrebno za učinkovito pobijanje draginje in za takojšnje zvišanje prejemkov. Zatre naj vsako spekulacijo. Energično naj se začne izvajati uredba o pobijanju draginje, toda ne s preganjanjem malega trgovca, marveč z izdatno pomočjo zadružništvu, saj to tudi uredba predvideva. Država naj zadrugam dobavlja živila po ražijskih cenah ali pa naj jim nudi brezobrestna posojila. Ukinejo naj se pošiljke naših živil v tujino, saj je znano, da gre iz Maribora dnevno okoli 1000 paketov z raznimi življenjskimi potrebščinami, ki se v svetu plačujejo z zlatom, mi pa ne dobimo za te pakete niti starega železa. Dokler mora naš mali človek stradati, naj se ne dovoli pošiljanje živil v tujino. Izvajanje je naletelo pri zborovalcih na viharno odobravanje. Nadalje je govornik zahteval reguliranje plač in vpostavitvev Maribora v prvi draginjski razred, kar po svoji geografski legi in narodnem pomenu tudi zasluži.

Nato je prof. Mlakar prečital naslednjo resolucijo, ki je bila z odobravanjem sprejeta:

I. Cene najnujnejših življenjskih potrebščin so od zadnje redukcije plač l. 1935 znatno porasle. Cena krušni moki

za 25%, koruzni moki za 28%, koruznemu zdrobu za 37,5%, masti za 33%, slanini za 20%, bučnemu olju za 50%, namiznemu olju za 33%, krompirju za 100%, fižolu za 120%, mleku za 70%. Obleka je v ceni porasla za 30%, usnjeni izdelki pa s 1. decembrom t. l. po sklepu trgovske zbornice v Ljubljani za 15% na bazi od 1. novembra t. l. Popvprečen dvig cen pri nakupu najnujnejših potrebščin znaša torej 30—35%.

II. Nužno je potrebno cene teh potrebščin regulirati tako, da bodo znosne za že itak nezadostne prejemke uslužbencev. V zvezi s tem dvigom cen so namreč prejemki državnih in samoupravnih uslužbencev, tako aktivnih, kakor prav posebno še upokojencev docela premajhni in povzročajo stalno zadolžitev uslužbenstva, kar slabi njegovo materialno in moralno nezavisnost in ga tira v bedo in obup.

III. V kolikor bi pa državna uprava radi mednarodnih prilik ne mogla uspeti z nasilno regulacijo cen, mora pa nužno zvišati prejemke vsem aktivnim in upokojenim uslužbencem v razmerju s povišanjem cen. Člani Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru računajo na

uvidevnost samoupravnih teles, da bodo z zgledom prednjačila in prejemke v tem smislu takoj regulirala.

IV. Člani Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru si usojajo predložiti zahtevo, da se Maribor kot obmejno in industrijsko mesto s posebno občutnim valom draginje, uvrsti v prvi draginjski razred.

V. Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru je v teku 18 letnega obstoja dokazala, da je regulator cen najvažnejših življenjskih potrebščin in da je s svojim solidnim obratom zadovoljila svoje članstvo. Na osnovi tega zaupanja se sklicuje na člen 12 Uredbe o pobijanju draginje in prosi državno upravo, da se pri izvajanju tega člena spomni v prvi vrsti tudi nje; bodisi z dobavo živil po najnižjih tržnih cenah, bodisi z dolgoročnimi brezobrestnimi posojili.

V ostalem opozarjamo na predloge glede pobijanja draginje v spomenici, ki jo prilagamo.

Mariborska zadruga državnih uslužbencev šteje 5500 članov, med temi 4000 v Mariboru ter gradbenem okolišu samem in je torej gotovo upravičen tolmač uslužbenstva in njegovih težej.

Referat za duševne bolezni

Mariborsko časopisje je že ponovno opozarjalo na velik nedostatek v našem mestu. Tukajšnja bolnišnica namreč nima opazovalnice za duševne bolnike, uradnega referenta pa sploh ni niti pri OUZD niti pri železničarski bolniški blagajni. To dejstvo je nerazumljivo zlasti zaradi tega, ker ima že vsaka kategorija bolezni svoj samostojni referat, duševne bolezni, ki se dandanes vedno

bolj množijo, pa ne. Mnogi meščani so prišli zaradi pomanjkanja opazovalnice za duševne bolezni v mučne položaje. Zato naj odločujoči čimtelji poskrbc, da se ta nedostatek odpravi in da dobi Maribor čimprej moderno urejeno opazovalnico v bolnišnici kakor tudi reerate za duševne bolezni pri bolniških blagajnah.

VELIK VLOM NA GLAVNEM TRGU

Med včerajšnjim opoldanskim odmorom je bilo vlomljeno v špeterijsko trgovino Ivana Laha na Glavnem trgu 10. Vlomilci so odnesli železno ročno blagajno, v kateri je bilo 2270 nemških mark in raznih hranilnih knjižic in vrednostnih papirjev za 300.000 din, tako da znaša skupna škoda okoli 317.000 din. Storitci so prišli v trgovino od zadaj, strli šipo na steklenih vratih ter odklenili vrata in odrinili zapah. Po opravljenem zločinu so vlomilci vrata zopet zaklenili. Odnesli so tudi cekar, v katerega so dali bogat plen, in odnesli črn trgovčev plašč, v katerega se je oblekel vlomilec, ki so ga ljudje videli odhajati iz trgovine, misleč, da je kakšen Lahov uslužbenec.

STALNE ZAMUDE KOROŠKEGA VLAKA

Potniški vlak, ki vozi iz Maribora proti Koroški ob 18.45 ima že skoraj leto dni od 10 do 20 minut stalne zamude. Potniki, ki po navadi docela napolnijo vagon, nestrpno čakajo odhoda vlaka. Najbolj so vsekakor prizadeti študentje iz oddaljenejših krajev, tudi delavstvo in uradništvo, ki se vozi z omenjenim vlakom domov. Šolska mladina je tako že prizadeta z vožnjo, tako brezplodno čakanje pa vpliva zelo kvarno nanjo. Potniki, ki se vozijo zvečer proti Koroški,

upajo, da bo železniška uprava ta nedostatek odpravila.

Na studentski Ljudski univerzi predava zvečer ob 19. uri primarij dr. Cerin o vojni kirurgiji. Na sporedu so tudi tedenske slike in Miklavževa darila.

Božični šahovski turnir UJNZB

Sinočnje 5. kolo turnirja je bilo prav tako v znamenju ostrih bitk. Na splošno pa je opaziti, da nekateri igralci še vedno vodijo partije precej brezskrbno ter nepazljivo, saj bi sicer ne smelo priti večsah do tolikih materialnih razlik. Turnir je resna igra ter zahteva skrajne pazljivosti in rutine ter ne gre, kar takole "pozabljati" cele kmete in figure. Sčasoma bodo poenjale tudi take napake, pa bo menda takrat le nekoliko prepozno za ta turnir.

V damskem gambitu je imel Gerželj dokaj lahek posel proti Bakariču, ki je bil že v otvoritvi nadigran ter je moral ob 20. potezi predati. Lukeš je v damskem gambitu zaigral zelo podjetno proti Gujzniku, ki se ni mogel izmotati iz težkega položaja. Vendar pa je Lukeš v zrelu poziciji le nekoliko preveč zavlačeval ter mučil svojega nasprotnika do končnice. Marotti—Mišura sta igrala prav dramatično siciljanko z menjajočimi se izgledi. Karte so impenitno kazale za Marottija, vendar pa ni najbolje nadaljeval. Z nepremišljeno potezo je izgubil vaje, naker se je Mišura osvobodil pritiska ter z napadom odločil partijo v svojo korist. Keš je vprizoril proti Audiču podjeten napad ter z njim prodr. Iz matne mreže se je Audič

m Prosvetna zveza v Mariboru priredila večer ob 20. prosvetni večer v dvorani Zadrugne gospodarske banke, predavanj: Narodno obrambno vprašanje in naš čas. Predavatelj pride iz Ljubljane.

m Klub absolventov Trgovske akademije poziva svoje članstvo, da se drvi ob 20. polnoštevilo udeležijo predavanj profesorja g. Rakuše „O prednosti reformiranja slovenske stenografije“ v prostorih Trgovske akademije. — Odbor.

m Kronika nesreč in nezdod. Na drž. mostu je padla 58 letna delavčeva žena Terzija Lorberjeva iz Koroške ceste ter si zlomila roko. — Svinja je nevarno ugriznila v roko kmetško dekle 26 letno Jožefo Tidarjevo iz Vrtnja. Obe poškodovanki se zdravita v bolnišnici.

Zeni vsaj enkrat letno luksuzno darilo — fin parfum — iz DROGERIJE KANC

m Čigav je denar? Solarka Kristina Doskova s Pobrežja je na Kralja Petra trgu našla denarnico, v kateri je bilo 212 din. V denarnici so bili tudi štiri zastavni listki na ime Horvat, Pobrežje. Lastnik naj se zgleda na policiji.

* KLOBUKE čisti, barva in fasonira po najnovejših modelih Babošek, Vetrinjska ul. 5, Maribor.

Kino

* Grajski kino. V četrtek zadnjikrat bo ser francoske filmske produkcije „Grah. Pride: „Nepozabna noč“. Pola Negri, Svetislav Petrič.

* Kino Esplanade. „Trader Horn“, največji film iz življenja pragozdov. Visok napetosti in senzacij. Povsem nova kopija.

* Kino Union. Do vključno petka: prekrasna filmska drama „Jenny“. V glavnih vlogah Albert Prejan in Francis Rosay.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 14., ob 20.: „Lepa Vida“. Red B.
Petek, 15. decembra. Zaprt.
Sobota, 16. decembra, ob 20.: „Via Mala“, Red A.

Obnovev dijaških predstav. Ustrezajoč tudi od prijateljev šolske mladine izrazeni želji po zopeti uvedbi svojčas priljubljenih dijaških predstav, se prva taka predstava vrši to nedeljo popoldne. Obenem v spomin 21 letnice smrti Ivana Cankarja se uprizori njegov po M. Skrbinsku dramski matizirani „Hlapec Jernej in njegovova pravica“. Za dijaštvo veljajo dijaške cene (toda le pri dnevni blagajni), za ostalo občinstvo pa globoko znižane cene.

Smučarska poročila

Koča na Pesku: — 12° C, severni veter, megla 40 cm pršica, izgledi najboljši.

Umetniki o sebi in o svojih delih

Iz razgovora z našim najmlajšim umetnikom Kozjačanom Šušmeljem

— O sebi bi povedal, da sem končal akademijo lansko leto. Živim na Kozjaku, v Selnici ob Dravi in sem tako edini upodablajoči umetnik na Kobanskem. Od vseh mlajših in starejših kolegov sem menda prav tako edini, ki je vzrastel med kmeti, katerim se tudi kot umetnik nisem izneveril, kakor se to običajno zgodi, če fant odide v »mestne šole«. Razstavljam letos četrtrič, najbolj pa mi je pri srcu razstava v Rušah, na kateri sem doživel prvi večji uspeh. O delih, ki jih imam na razstavi kot gost »Brazde«, bodo povedali svoje kritiki. Pri »Ruški tovarni« sem hotel poudariti razliko med zarjo in tovarno, pri sliki »Ruše« podati intimnost vaške baročne

cerkve z njeno najbližjo okolico, olji pa sta vzeti iz moje neposredne bližine, sta zrasli iz kobanske zemlje. Taka pokrajina se pač ne da podajati kot neki tekstil s čistimi in finimi barvami. Memi pa je bolj za težino barve kakor pa za njeno čistoto. Slišal sem očitke zaradi tega in jih še bom, ali jaz bi hotel, da bi v sliki res dišalo po naši težki in gosti kobanski zemlji, po kateri rije njen prebivalec iz dneva v dan in si koplje kruh iz nje.

»In tvoj odnos kot slikarja do sredine, v kateri živiš in ustvarjaš?«

— Moj odnos? Lep je in prisrčen. Živim sredi kmetov in kočarjev ter poznam dodobra njih življenje. Če ga sli-

rešil le z izgubo materiala. Sledil je nato zabaven konec, ko je črni kralj plezal po deski ter bežal pred šahi bele dame. Audič je sicer stvar dobro mislil, holec izsiliti pat, pa je prezrl edinega kmeta na liniji, naker je seveda takoj predal. Foray je imel v španski otvoritvi napad. Z nekoročnim precej izgleden napad. Z nekoliko okorelo igro pa je lepe šanse pravil, naker je prišel do besede Marvina, ki je igro odločil v svojo korist. Francoski otvoritev Kukovec—Nosan je prinesla belemu vidno prednost. Nosan je igral precej brezskrbno ter ni videl nevarnosti, ki se je valila iz belega tabora. Navidežno zadovoljiva obramba se je sesula, naker je Nosan predal. Babič je v otvoritvi obrambi proti Ruparju napravil že v otvoritvi usodno pogreško, ki jo je Rupar temeljito izbral. V dolgotrajni pozicijski igri je prišlo naposed do končnega računa na prav dramatičen način, ko je moral Babič kloniti pred premočjo. Kuster je bil prost. Prihodnje kolo v petek.

Stanje po 5. kolu: Mišura in Gerželj 4½, Lukeš 4, Kuster 3½, Babič 3, Kupar 2, Marvina 2, Rupar 2, Foray 2, Nosan, Gujznik, Audič in Keš 1, Bakarič 0 točk.

kam — ni izumetničena laž. Iz dneva v dan se mi odkriva v teh kozjaških bridi, ki jih ni še menda nihče podajal pred mano, toliko lepota, da ne bi mogel nikdar vsega izčrpati, pa če bi živel še sto let. Okolica ni nesprijemljiva za moje slikarje, zanima se za moje delo in večkrat moram kaj pokazati. Na letošnji pomladanski razstavi v Mariboru sem srečal vratarja falske elektrarne in kmetico iz Selnice.

»Tvoji načrti in hotenja?«
— Slika bom in kiparil. Saj veš, da tudi kiparim. Prav sedaj delam skico za večji spomenik, ki je v načrtu za prihodnje leto.

Zan mivosti

Vloga Egipta v islamski kulturi

Imperij Anglije ima v zavezništvu Nilove dežele močno oporo

V sedanji vojni, če bi se razširila na Sredozemsko morje, bo imel Egipt bržkone zelo pomembno vlogo v obrambi angleške imperialne posesti. Saj leži ob pomorskih cestah, ki vežejo Anglijo z njenimi kolonijami v Aziji. Zato je posebej razumljivo, da angleško časopisje na dolgo in široko razpravlja o notranji politiki, gospodarstvu, obrambni sili in posebej o vodilni kulturni misli Egipta v islamskem svetu. Egipt je pod angleškim političnim in kulturnim vplivom, zato je za Angleže pomembno, če Egipt širi svoj kulturni vpliv na ves islamski svet. Kajti islam je za angleško politiko še vedno nerešeno vprašanje in izid vojne bo v nemalem obsegu odvisen tudi od zadržanja islamskega prebivalstva v Aziji in Afriki.

Nedvomno je Egipt ena izmed kulturno najmočnejših postojank islamskega sveta. V Kairu je kulturno življenje izredno razgibano, saj ima dve univerzi, ki privlačita ne samo egiptске študente, marveč tudi študente iz vseh koncev sveta. Tu srečaš prav tako Arabce iz severne Afrike in bližnjega vzhoda kakor Kitajce, Javance in Poljake. Ko zapusti ta mladina El Azhar — tako se imenuje muslimanska univerza v Kairu — prinaša velik del kairskega mišljenja s seboj v najbolj konservativne in ortodoksne kroge islamskega sveta.

Vendar ima Kairo tudi univerzo, ki je osnovana na docela modernih, evropskih temeljih, univerzo, kjer predavajo med egiptskimi profesorji tudi Evropejci. Od tod izhajajo doktorji, profesorji, inženirji, pravniki, publicisti, ki bodo krojili javno mnenje v najbolj naprednih predelih arabskega vzhoda.

Atmosfera na tem vseučilišču, ki ima svoje prostore v lepih, novih stavbah v moderni mestni četrti Gizi, je v velikem nasprotju s starosvetkim okoljem El Azharja — vendar zaradi tega ni prav nič manj egiptska. Nedvomno ima ta moderna univerza velik vpliv na miselnost mladih generacij arabskega sveta prav tako v Egiptu kakor onkraj njegovih meja.

Ozadje temu študentskemu življenju daje vsakdanji puls Kaira, največjega mesta Afrike. Zaradi milijonskega prebivalstva, velikih tujskih kolonij, političnih, kulturnih, gospodarskih centrov in zabavišč, lahko imenujemo egiptsko prestolnico Pariz arabsko govorečega sveta. Če se je obnova arabske književnosti začela v Siriji, se je v Egiptu razvila in močno razrasla. Knjige, ki jih najdete v domovih izobraženih Arabcev v Fezu, Damasku ali Bagdadu, so bile v 9 primerih proti 10 tiskane in bržkone tudi

napisane v Kairu. »El Ahram«, vodilni egiptski dnevnik, ima najbolje urejeno poročevalsko službo in je seveda tudi najbolj razširjen list v arabskem svetu. Razen tega dnevnika se tiska v Kairu še vrsta drugih listov in revij, ki prav tako segajo daleč preko mej Egipta.

Egiptске gledališke skupine ne gostujejo samo po severni Afriki in Siriji, marveč prirejajo gostovanja tudi med arabsko govorečim prebivalstvom Rio

de Janeira, Buenos Airesov, New Yorka. Knjige najboljših arabskih avtorjev so se pojavile na evropskem knjižnem trgu, prevedene v svetovne jezike.

Po vsem tem ni čudno, če pripisujejo Angleži velik pomen dejstvu, da se je Egipt postavil v sedanji vojni na nühovo stran. S tem so deloma že pridobili ostale arabske kroge, ki so podvrženi egiptskemu kulturnemu vplivu.

Zakaj se človeško telo redi

Če bi človek ležal ves dan na miru in gledal v nebo, bi njegovo telo opravilo takšno delo, kakor če bi v 24 urah dvignil 70 ton 1 m visoko. Telo porabi 2700 kalorij ne gleda na to, ali človek sedi, se sprehaja, plaša ali sedi osem ur v pisarni.

Te številke veljajo za ljudi s povprečnim naporom. Če porabi ta človek manj kakor 2500 kalorij, prehajajo te kalorije v toščo. Če pojemo na dan kos presnega masla čez potrebo, bi bili v 20 letih 80 kg težji. Jemo lahko kolikor hočemo, to-

da če hočemo, da bodo nastale kalorije izgorele, moramo delati.

Vzemimo primer: Za eno pomarančo več, ki jo pojemo (100 kalorij), moramo že eno uro pomivati posodo. Kos kruha s presnim maslom da energij za pol ure vožnje s kolesom. Če pojemo svinjski zrezek več in se nočemo odebiliti, moramo eno uro prehoditi štiri km. Za skodelico čaja z dvema kockama sladkorja bi že bilo treba ljudem, ki nočejo odebiliti, uro časa ribati kuhinjo. Po velikem založaju sladoleda morate cepiti drva vsaj 25 minut.

Deset zapovedi za nemške žene

Nemški listi so objavili naslednjih 10 zapovedi za nemške žene: 1. Ko dopolniš 16 let, je tvoja dolžnost, da vstopiš v Zvezo nemških deklet. 2. Bavi se čimveč s sportom. 3. Enoletno delavno službo opravi brez ugovaranja. 4. Jej vsak

dan samo eno hrano. 5. Pleši samo arijske ples, fox in lambethwalk sta zamorski in židovski ples. 6. Ne šminkaj se, ker je to običaj divjakov. 7. Ne kadi, ker boš s tem prihranila domovini devize. 8. Jej malo masla, mleka in masti. 9. Ne odmetuj železnih stvari, ker jih država potrebuje. 10. Ne poslušaj tujih radio postaj.

Kanal med Odro in Donavo

Pred dnevi so izročili prometu Kanal Adolfa Hitlerja, ki bo spajal industrijski center Gornje Šlezije s kraji ob Odri. Letna prometna kapaciteta kanala je ocenjena na štiri milijone ton. Razlika v višini izhodne točke pri Gleiwitzu in izlivom pri Koselu, je 44 m, izravnava jo 6 dvojnih zatvornic. Kanal je gradilo 4000 delavcev. Zdej je bila zastavljena prva lopata za gradnjo kanala Odra—Donava, ki bo pospešil izvoz gornješlezjskega premoga v južnovzhodno Evropo. To bo zadnji sestavni del v veliki mreži kanalov, ki bo povezal Baltik in vzhodno Nemčijo z Balkanom. Novi kanal se bo začel pri Koselu, končal pri Donavi, dolg bo 320 km. Njegova najvišja točka bo 200 m nad morjem.

Ne pozabi naročnine!

Ponesrečen poizkus z modernim rajem

Nedavno sta se v Ameriki poročila Oskar Siebel in Eva Darvas. Romantična zgodba je zapletena v njuno preteklost in ob poroki mladih zaljubljenecv je bil najbolj nesrečen njun dolgoletni rednik, milijonar Feljks Davson.

Davson je prišel pred leti v Evropo in je v neki knjižnici po naključju čital Rousseaujeve nazore o vrnitvi človeštva k narodi. Ko se je vrnil v Ameriko, je adoptiral dva otroka, Oskarja in Evo ter ju postavil v krasen park, kjer naj bi vzrasla v popolni samoti, proč od sveta, v naročju narode. Poseben strežnik je jima skrivaj postavljala hrano v votlino, hodila sta okrog naga, le v mrazu so jima položili k jedem kožuhe.

Milijonar je bil srečen, koval je že načrte, kako bo iz mladega para, ko bo do-

ŠPIJONI MED BEGUNCI

Z izginotjem nekaterih držav so morali mnogi ljudje zapustiti domovino. Večina njih se je zatekla v zahodne države. Na Angleškem je dobilo zatočišče 74.000 Nemcev in Avstrijcev. Med begunce se je pomešalo mnogo špijonov, ki so ob enem volunili v korist Angliji sovražnih držav. Zato so v zadnjih dneh pozaprlji na Angleškem nad sto takšnih špijonov.

SVOJEVRSTNO TIHOTAPSTVO

Na Holandskem so te dni aretirali 50 častnikov domačinov. Izsledili so namreč dobro organizirano tihotapsko družbo, ki je skrivaj prenašala holandske uniforme v Nemčijo. Policiji je uspelo zapolniti 5000 takšnih uniform.

8000 šoferjev je prijavljenih za tovrne avtomobile angleške vojske na njihovem frontnem odseku v Franciji.

Na nemško tehniko v Brnu bodo sprejeti slovaški študenti, ki so prej študirali na češki tehnični visoki šoli.

Izgublence iščejo. V poljskih listih je vse polno notic, v katerih iščejo ljudje v vojni izgubljene otroke, može, brate in sestre ter druge svojce, o katerih ne vedo, kje so.

— Zakaj može toliko lažete?
— Ker nas ženske vedno obsipavate z vprašanji!

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

34

»V kakšni obliki?«
»V obliki hinavščine, upornosti in nasilnosti.«
»Govori določene! Povej, kaj je storil, kar bi to dokazovalo?«
»Zadosten dokaz mi je že to, da te zalezuje naskrivaj, čeprav ve, da si zaročena z drugim; da se upira mojim ukazom in da mi je osebno grozil z napadom.«
»Vsi ti dokazi mi dokazujejo le to, da me ljubi. Človek, ki ljubi, je pripravljen za svojo ljubezen marsikaj tvegati. Popolnoma enake zločine si zagrešil ti, ko si se bil z njegovim očetom za njegovo mater. Ali so bili tudi to dokazi dedne obremenjenosti z zločinskimi goni?«
»Prepovedujem ti govoriti tako z menoj!« je kričnil Yagiri, ki se ni mogel več obvladati.
»Razburjanje ni prepričevalen argument!« je odgovorila popolnoma mirno Jora.
»Ne teraj me do skrajnosti!« je zakričal še bolj razburjeno Yagiri.
»Pomiri se in govori stvarno! Hočem,

da razčistiva vprašanje do dna. Kakor odgovorjam jaz na tvoja dokazovanja s svojimi protidokazi, tako pobijaj tudi ti moje teze s svojimi antitezami.«

»Tu ne gre za nobeno razpravo,« je še bolj razburjeno odgovoril Yagiri. »Zadostuje naj ti, da ne bom nikoli in pod nobenim pogojem dovolil, da postaneš njegova žena, ker nočem, da bi se kakor koli mešala kri Seonijev z Ra... In doril.«

»Vse to je še vedno ljubosumnost!« se je oglasila nenadoma Jorina mati Malva, ki je vstopila v salon ne da bi jo bila opazila.

»Malva!« je vzkliknil Yagiri in ostro pogledal svojo ženo.

»Mati!« se je začudila Jora. »Ti si na moji strani?«

»Slišala sem ves vajin pogovor. Mogla bi vsaj malo paziti!« Stopila je k radiofonskemu in televizijskemu aparatu in prestavila izolirani vzvod. »Menda ni treba, da še kdo drugi sliši in vidi vajino razračunavanje.«

»To ni nobeno razračunavanje,« je skušal ugovarjati Yagiri. »Najmanj pa

govorim iz ljubosumnosti. Ali ne bi bilo smešno, da bi jaz sedaj, po tolikih letih, še mislil na...«

»Da, na Sadyo; povej kar odkrito! Čemu bi potem sovražil njenega sina?«

»Smešno!« je vzkliknil Yagiri. »Vedno govorite vsi o nekem sovraštvu, ko gre vendar za srečo in usodo najine hčere, katere življenje mi je preveč dragoceno, da bi ga izročil človeku take vrste.«

»Tebi ni nobeno življenje dragoceno. Niti moje niti Jorino niti koga drugega. Ti poznaš samo svojo sebičnost, veljavnost in oblastnost. Ne ugovarjaj niti z besedo! Kakšna je pa bila moja sreča ob tvoji strani? Prenašati sem morala vsa leta tvojo samovoljnost. Nikoli se nisi brigal za moje misli, za moja čustva in potrebe.«

»To ni res!« je skušal ugovarjati Yagiri.

»Vse je res. Oženil si se z menoj brez ljubezni. Tvoje misli so bile še vedno pri Sadyji.«

»Moj Bog, saj to ni mogoče? Mama!« je vzkliknila Jora in planila k materi. »Zakaj mi nisi tega nikoli povedala? Bila sem prepričana, da je vajin zakon najpopolnejši, da sta najbolj srečna človeka.«

»Ker sva igrala komedijo pred teboj, Takurjem in vsemi v Rayanipuru. Komedijo, da, čisto navadno, neumno komedijo.«

»Ne veruj ji ničesar!« je dejal Yagiri. »Že od vsega začetka jo mori fiksna ideja, da je ne ljubim in da še vedno mislim na pokojno. Kar koli sem kdaj storil, kar koli sem govoril, vse ji je bilo povod za bolešno ljubosumnost. Ako je kdo trpel v tem zakonu, potem sem trpel samo jaz.«

»In po vsem tem hočete,« je vzkliknila Jora, da se poročim s človekom, ki ga ne ljubim, ki ga celo sovražim! Ne, zdaj še tisočkrat manj!«

»Popolnoma pravilno,« je pritrdila mati. »Omoži se s tistim, ki ga ljubiš in ki tudi tebe zares ljubi in ni taka samoljubna zverca, kakor je tvoj oče.«

»Ali je to govorjenje matere s svojim otrokom o očetu?« se je še bolj razburil Yagiri.

»Vsa leta, kar se zaveda svojega obstoja, nisem spregovorila ne z njo ne pred njo žal besede o tebi. Sedaj pa ne morem več molčati. Razumeš, ne morem. In nočem. Ne dovolim, da bi ji uničil življenje.«

»Torej hočeš, da se poroči z Ramasom In dorjem?« je vprašal prepadeno.

»Hočem!« je potrdila Malva.

»Nikoli!« je kričnil Yagiri in ves pobesnel. »Tudi ako se ves Ravanipur postavi na glavo, jaz ne bom nikoli dovolil tega zakona.«

(Dalje jutri.)

TA ZNAK NA VRHU VSAKE ŽARNICE JAMČI ZA KVALITETO!

Sport

Proslava 20letnice JOO

„Jugoslovanski olimpijski odbor“, osnovan 14. decembra 1919 v Zagrebu, bo slavil v nedeljo ob 10. v mestni posvetovalnici v Zagrebu dvajsetletnico obstoja. Spred proslave je sledeč: 1. Pozdrav, govor predsednika JOO dr. Stevana Hadžija, 2. „O preteklosti JOO“ bo govoril prvi predsednik JOO in član MOO za Jugoslavijo

dr. Franjo Bučar, 3. „O bodočih nalogah JOO“ bo govoril glavni tajnik JOO Miroslav Dobrin.

Kot uvod v jubilejne svečanosti pa bo v soboto, 16. dec., ob 12.55 v zagrebškem radiu predavanje glavnega tajnika JOO Miroslava Dobrina o temi: „Proslava 20 letnice JOO“.

SILVA PALMETOVA NA DUNAJU

Naša rojakinja Silva Palmetova je nastopila na eni izmed največjih dunajskih drsalnih prireditev pri Engelmannu, kjer je v hrvaški narodni noši zaplesala Goločevo kolo. Njen nastop je bil prodoren uspeh, in to v dvojnem pogledu: v sportnem in narodnem.

s **Table-tenis v Mariboru.** SK Železničar namerava poživiti delovanje svojega ping-pong odseka ter poziva zato vse svoje članstvo, ki se za panogo sporta zanima, na sestanek dne 15. t. m. ob 18. na igrišču.

s **Beograjska Jugoslavija** je odigrala tretjo tekmo v Turčiji. Premagala je v Carigradu moštvo Jeni Sabas s 4:0.

s **Polovično voznišvo** je dovolila gen. direkcija drž. železnice posestnikom proslave 20 letnice JOO. Na podlagi osebne sportne

legitimacije ali objave kakršnega koli sportnega društva velja vozovnica s potrdilom JOO na obrazcu K-13 za brezplačen povratek. Ugodnost velja za prihod od 15.—17., a za povratek od 17.—19. t. m.

s **Gradjanski in BSK sta se sporazumela**, da bosta odigrala obe ponovni tekmi za pokal predsednika vlade g. Dragiše Cvetkovića 17. in 24. decembra, prvo v Beogradu, a revanžno v Zagrebu.

s **Hokejsko moštvo zagrebškega Maratona** je odigralo v Italiji dve tekmi ter obe tesno izgubilo, proti klubu Dopolaro v Rimu z 0:2, proti GUF (Ferrara) pa z 1:2.

s **Panameriške igre** — nekako nadomestilo za olimpiado 1940 — se po najnovjših vesteh iz Amerike ne bodo vršile. Nekateri ameriški listi delajo veliko propagando za olimpiado 1940 v New Yorku o priliki Svetovne izložbe.

STANOVANJE

Z vsa opremo, vrhom in nekaj nlive oddam v najem. — Sv. Miklavž 44. p. Hoče. 12159-5

Sobo odda

SOBO S KOPALNICO takoj oddam. Center. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 12158-7

NA STANOVANJE

in vsa oskrbo sprejemem gospoda. Vošnjakova 21. 12169-7

Sluzbo dobi

PRIKUPNO DEKLE sprejemem za gostilno čez dan. Naslov v ogl. oddelku »Večernik«. 12097-9

SLUŽKINJO

za vsa hišna dela, ki zna tudi kuhati, pošeno in le z dali šimi službami, sprejemem s 1. januarjem. Samo 3 odrasle osebe. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 12160-9

KOLARSKEGA POMOČNIKA sprejme Slavko Krabonja. Aleksandrova c. 19. Maribor. 12167-9

RADIO GODEC MARIBOR

KRALJA PETRA TRG 6

HOTELSKO SERVIRKO sprejemem. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 12174-9

Dopisi

DEKLE od 25 do 40 let, ki ima v gotovini 15- do 20.000 din in ki bi prevzela gospodinjstvo ter polovico posestva na svoje ime, iščem za ženitev. Tudi vdove in ločenke niso izključene. Po nudi je treba poslati pošto ležeče štev. 367. pošta Sv. Barbara pri Mariboru. 12155-12

V najem

NOVO HIŠO dve sobi in dve kuhinji z lepim vrhom dam v najem. Din 300.— mesečno. Nova ul. 15. Pobrežje. 12161-15

DOBRODOČA PEKARNA pri Sv. Urbanu se s 1. jan. 1940 odda v najem. Ponudbe na poslovalnico »Večernik«. Ptuj. 12177-15

DOBRI RABLJENI RADIO APARATI OBROKI PO DIN 100 PRI RADIO STARKEL

STARO POHIŠTVO štedilnike, obleke in druge stvari kupujem. Vprašati Aleksandrova c. 31. Pobrežje. 12165-3

2 SKOBELNIKA (Hobelbank) kupim. Slavko Krabonja, Aleksandrova c. 19. Maribor. 12168-3

Prodaj

SMUČARSKO OBLEKO novo, za močnejšega gospoda. Istopam Peč znamke »Mir«, posebno pripravno za lokalni delavnico, poceni prodam. Gregorčičeva 14-II, vrata 6. 12150-4

POHIŠTVO

bela kuhinja, sobna jedilna mi za, ki se po potrebi lahko zdaljša, nizka omara s 4 predali, skoraj nova, radi selitve poceni naprodaj. Vošnjakova ul. 20, vrata 5. 12156-4

Stanovanje

STANOVANJE 2 sobi, kabinet, velika kuhinja, shramba, vrt oddam s 15. decembrom. Frankopanova 23. 12154-5

LEPO STANOVANJE 2 sobi, kuhinja s pritliklinami oddam s 1. januarjem. Vošnjakova 20. 12157-5

Čitajte, »Večernik«

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Prodaja za MARIBOR

Perc Oto
Gosposka 34

KONFEKCIJA

„GRETA“

Vam nudim pletene obleke, jopice, puloverje, toplo perilo, domačo halje, nogavice, volnene in svilene šale ter razna primerna božična darila.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.—. Družbe preklic. dopisovanja in čenitovanski oglasni din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računalo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ca le vnositi v pisno skupaj s naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse ismece odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

NOGAVICE (lastni izdelki) rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše »Mara«, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

Hišni posestniki in najemniki preglejte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP. MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

KRUH V PEKO sprejema in izpeče po Vašem okusu samo pekarna Čebokli. Glavni trg. 11906—1

PREMOG za domačo in centralno kurjavo ter za industrijo nudi premogovnik Ključarovi pri Ormožu. 12060-1

DARILA ZA BOŽIČ torbice, listnice, denarnice, aktove, kovčge priporoča Sterbal, Meljska 2 — Trg svo bode 6. 12112-1

NAJCENEJE pošilja inozemstvo petklogramske pakete s salamami, prekajenim mesom »KAVALLER«, Gosposka 28. 12152-1

Fino oljivo **OLJE** lit din 19.—, najfinejša kava, čaj, čokoladne specialitete, likerji, 5 kg-paketi za inozemstvo, »Kavaller«, Gosposka 28 12153-1

POZOR! Sneg je tu, prvovrstne sanke in smuči pa je izdelala trvdka Slavko Krabonja, Maribor, Aleksandrova c. 19. Prepričajte se o cenah in kvaliteti! 12166-1

NE MUČITE SE SAMI z odpremo, ocarinjenjem in poštno predajo milodarnih za vitkov (5 kg) za Nemčijo, ker vam to vse izvrši Spedičija Bračič Hubert, Maribor, Kopitarjeva ul. 14 telefon 2024 Opozorjam, da imam na razpolago tudi vse potrebščine za pakiranje (škafle, papir, špago itd.). 12172-1

DOBRO STARO VINO od 5 l naprej a 8 din. Leyrer, Košaki 22. 12149-1

PREKLIC! Preključujem besede, katere sem izrekla napram Branku Dogša o njegovi sestri gđ. Dragi Dogša. Štefka Lesiak, Ormož. 12170-1

Posest

NOVA HIŠA s 600 kv. m zemlje za din 17.000 naprodaj radi družinskih razmer. Vprašati: Zrkovska c. 76. 12173-2

Kupim

KROJAČI POZOR! Kupujem vsakovrstne odpadke štofov in plačujem po zelo visoki cen. Justin Gustinčič, Kneza Kocija ulica 14. 11605-3

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti? Ako blago, ki ga vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, vam ga zamenjamo ali vrnemo denar. Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Voleblagovnica
Kastner-Ostler
Zagreb, ilica 4 in 6
Oglaš. Zagreb li., poštni pred.

„Dora“

Zanimiva povest, ki jo je spisala **JOSIPINA KARLIN-GOLOBOVA** iz Viča pri Ljubljani.

Dora... Ko bereš to povest, dolgo čakaš in premišljuješ, čemu vse ono široko in podrobno pripovedovanje, ki se ti ne zdi bistvenega pomena. Preprosto, skoraj navno pripovedovanje o Dorinih otroških dekliških letih, o njenih doživljajih, ti ne dajo niti slutiti, da se za tem ljubkim kramljanjem skriva vajo dogodki, polni dramatičnih momentov. Razvija se pred čitalcem nekak življenjepi, ki polagoma stopnjuje opisuje dobo od brezskrbnosti prvih let do burnih zrelih let, ki v nji Dora vodi dolgo močno in mučno borbo z okolico, v kateri se nahaja, iskajoč najrazličnejših razvedril. Kako naj spravim v sklad hrepenenje po ljubezni z obliko življenja, v katero so jo vkleinile razne obzirnosti? In ko vse to stre, ko vendar enkrat zmaga ljubezen, pa pride veliko razočaranje.

Na ta način opisuje pisateljica življenje žene, ki je iskala dobroto, pa je doživela zlobo. Knjiga je ilustrirana in obsega 288 strani osmerke. Cena broširani knjigi je din 40.—, vezani din 80.—. Naroča se v vseh knjigarnah ali pa pri pisateljici Josipini Karlin Golobovi v Mariboru, Aleksandrova cesta 47.

Božična darila

za gospode. Srajce, pidžame, kravate, nogavice, rokavice, šale, puloverje v najlepši izbiri samo pri kakovostnem proizvajalcu **MARIBOR I. BABIČ** GOSPOSKA 24

Das trajne vrednosti je

jedilno orodje od urarja

M. JLGGER-JEV SIN
GOSPOSKA ULICA 15

Prodajamo tudi na obroke brez zvišanja cen!